

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep.,
0032 OSLO

Vår dato
03092009

Vår referanse
200900127/11-510.1

Vår saksbehandler
Ståle Hellese, tlf. 70 10 77 60

Deres referanse
200801281- /CW

**ETTERKONTROLL AV DELTAKERLOVEN - FORSLAG TIL ENDRINGER I
DELTAKERLOVEN, FISKERIFORBUDSLOVEN, HAVRESSURSLOVEN -
HØRINGSNOTAT - UTTALELSE FRA NORGES FISKARLAG**

Landsstyret i Norges Fiskarlag har behandlet ovennevnte sak i møte 3. september 2009 og fattet slikt vedtak:

”Innledning:

Norges Fiskarlag viser til Fiskeri- og kystdepartementets høringsnotat av 8.mai 2009 om etterkontroll av deltakerloven. I høringsnotatet foreslås det endringer i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven), lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske (fiskeriforbudsloven) og lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressursloven) mv.

Det fremgår av høringsnotatet at Fiskeridepartementet er av den oppfatning at tiden nå er moden for en såkalt etterkontroll av deltakerloven som ble vedtatt i 1999. Med etterkontroll menes en gjennomgang av hele loven med sikte på oppdatering og utvikling av regelverket. Formålet er i første rekke å kontrollere om regelverket virker etter sin hensikt og sørge for nødvendige forbedringer dersom dette ikke er tilfellet. Fiskeridepartementet hevder at konkret er målet med etterkontrollen å undersøke om det foreligger behov for endringer i selve lovteksten, men departementet har også vurdert enkelte endringer i forskrifter og praksis der de har ment at slike endringer ”faller naturlig”.

Saksbehandlingen:

Norges Fiskarlag er svært undrende til departementets fremgangsmåte hvor departementet alene har foretatt en revisjon av deltakerloven for så å sende dette til høring. Deltakerloven er en svært sentral og viktig fiskerilov og Norges Fiskarlag sitt prinsipielle syn er at revisjoner av sentrale fiskerilover skal foregå i en prosess gjennom oppnevning av lovutvalg, eventuelt utvalg hvor sentrale aktører i fiskeriene er bidragsyter. Dette har også tidligere vært praksis. Det vises her til forrige revisjon av en sentral fiskerilov; saltvannsfiskeloven av 1983 hvor havressurslovutvalget ble oppnevnt av Regjeringen 14.03.2003. Det vises også til at det ved kongelig resolusjon av 8.juni 2001 ble oppnevnt et utvalg til å utrede deler av deltakerlovens bestemmelser som omhandlet eierskap til fiskefartøy, jfr NOU 2002:13 ”Eierskap til fiskefartøy”.

Norges Fiskarlag mener således at fremgangsmåten til departementet i revisjonsarbeidet med deltakerloven er svært uheldig og bryter med tidligere praksis. Det er åpenbart en svakhet med departementets høringsnotat og departementets konklusjoner at disse ikke på forhånd er drøftet med relevante aktører. Uten tidlige innspill om eventuelle behov for endringer i deltakerloven fra de aktører

som vet hvor ”skoen trykker”, risikerer man alltid at det er temaer som ikke tas opp til vurderinger og som dermed ikke blir gjort til gjenstand for drøftelser i høringsprosessen. Når departementet først har kommet til den konklusjon at det er behov for en revisjon av deltakerloven med sikte på oppdatering og utvikling av regelverket, bør dette følges opp ved nedsettelse av lovutvalg. Det er meget beklagelig at aktørene i fiskerinæringen ikke er gitt reell adgang til å være med på helhetlige vurderinger før departementet sender sitt eget forslag til høring.

Høringsnotatet og noen av dets forslag er videre utformet slik at konsekvensene ikke klart kommer frem.

Norges Fiskarlag vil således be departementet trekke tilbake forslaget og nedsette et utvalg som er bredt og representativt sammensatt ved revisjonen av deltakerloven. Dette vil også sikre legitimiteten for lovens innhold. Norges Fiskarlag vil som en konsekvens av dette syn ikke gi et utførlig hørings svar på de problemstillinger høringsnotatet reiser.

Synspunkter på høringsnotatet

Krav om nasjonalitet for ervervstillatelse

Deltakerlovens § 5 stiller et krav om nasjonalitet for at en fartøyeier skal kunne få ervervstillatelse for et fartøy til å drive ervervsmessig fiske og fangst. Bare norske statsborgere og personer likestilt med norske statsborgere kan få slik ervervstillatelse. Hvem som er likestilt med norske statsborgere fremgår av fiskeriforbudsloven § 2 første og annet ledd. Hovedregelen innebærer at alle personer som er bosatt i Norge er likestilt med norske statsborgere. For utlendinger bosatt i Norge kommer det i tillegg en reell begrensning at deltakerlovens virkeområde er snevrere for disse enn for norske statsborgere. Dette innebærer i praksis at utlendinger bosatt i Norge normalt ikke kan få ervervstillatelse for fartøy med en største lengde på 15 meter eller mer.

Departementet mener at behovet for mer tilgjengelige regler tilsier at definisjonen av hvem som oppfyller nasjonalitetskravet framgår direkte av deltakerloven, og ikke bare gjennom en henvisning til fiskeriforbudsloven. Videre mener departementet at sammenhengen i regelverket blir tydeligere dersom det framgår av deltakerloven § 5 at utlendinger bosatt i Norge bare kan få ervervstillatelse for fartøy med største lengde mindre enn 15 meter.

Departementet foreslår konkret at bestemmelsene i fiskeriforbudsloven § 2 første ledd tas inn i deltakerloven § 5 som en del av nasjonalitetskravet, dog med den presisering at utlendinger bosatt i Norge bare kan få ervervstillatelse for fartøy med største lengde mindre enn 15 meter. Departementet foreslår videre at angivelsen i sjøloven § 1 første ledd nr. 2 og 3 av hvilke kommandittselskap, partrederi mv. som er å anse som norske, gjengis i deltakerloven § 5.

Norges Fiskarlag har et restriktivt syn på utlendingers adgang til å eie norske fiskefartøyer, og mener i utgangspunktet at utlendinger som er bosatt i Norge og som ikke har norsk statsborgerskap ikke skal ha mulighet til å erverve fiskefartøyer, verken over eller under 15 meter.

Krav om bosted for mannskap og fartøyfører

Fiskeriforbudsloven § 3 annet ledd inneholder et krav om at minst halvparten av mannskapet og lottfiskerne på et fartøy, samt fartøyføreren, skal være bosatt i en norsk kystkommune eller nabokommune til kystkommune dersom fartøyet skal kunne fiske i territorialfarvannet. Det er samtidig tatt inn en hjemmel for dispensasjon fra bostedskravet for fartøyførere med bosted annet sted i Norge enn kystkommune eller nabokommune, i øvrig EØS-område, eller i de deler av Norden som ikke er omfattet av EØS. Tilsvarende krav gjelder i Norges økonomiske sone samt fiskerisonen ved Jan Mayen. Fiskeforbudet gjelder imidlertid ikke i fiskevernsonen og territorialfarvannet ved Svalbard.

Departementet mener at kravet om norsk bosted for fartøyets mannskap naturlig hører hjemme som en

del av nasjonalitetskravet i deltakerloven § 5. Det vises særlig til at det er deltakerloven som regulerer vilkårene for deltakelse i fiske med norske fartøy.

Virkeområdet omfatter også norske fartøy i andre lands territorialfarvann eller økonomiske soner, i internasjonalt farvann, og i fiskevernsonen og territorialfarvannet ved Svalbard. Fiskeri- og kystdepartementet reiser på denne bakgrunn spørsmålet om kravet om bosted for mannskapet også bør gjelde for norske fartøy som driver fiske og fangst i disse områdene, og konkluderer med at dette vil være mest hensiktsmessig.

Fiskeri- og kystdepartementet foreslår derfor at bostedskravet flyttes fra fiskeriforbudsloven § 3 annet ledd til et nytt fjerde ledd i deltakerloven § 5, og gjøres gjeldende for hele deltakerlovens virkeområde, dvs. for alle norske fartøy som driver ervervsmessig fiske og fangst. Departementet foreslår imidlertid at Kongen ved forskrift kan gjøre unntak for fiske og fangst i farvann som er utenfor norsk eller annen stats nasjonale fiskerijurisdiksjon, og som er regulert av internasjonale organisasjoner eller avtaler som Norge er part i, og som gir Norge adgang til fiske og fangst. Konkret tenker departementet her på det fisket som skjer i områder regulert av CCAMLR.

Norges Fiskarlag er enig i at det er en ideell målsetting at mest mulig av mannskapet på norske fiskefartøyer er norske, eller bosatt i Norge. Rammevilkårene må således legges til rette for at målsettingen om norske mannskap på norske fiskefartøyer kan oppfylles også i fremtiden. Dette innebærer at det må føres en politikk som bidrar til dette. Økningen av fiskerfradraget var et skritt i riktig retning, men fiskerfradraget kan langt fra kompensere for den betydelige subsidieringen som annen skipsfart får gjennom den særskilte rederiskatteordningen og tilskuddsordningene for sysselsetting av norske sjøfolk. Disse ordningene har i betydelig grad bidratt til å trekke norske fiskere over i annen skipsfart, både ved at de bidrar til å øke investeringstakten i de segmentene som er omfattet av ordningene, og fordi de gjør det billigere å bruke norsk arbeidskraft. Norges Fiskarlag mener derfor at fiskeflåten må gis rammebetingelser som gjør det mulig å oppfylle denne målsettingen.

Hva angår det særskilte bostedskravet for fartøyfører mener Norges Fiskarlag at dette bør endres. Det må være unødvendig å måtte søke dispensasjon for en norsk fartøyfører som er bosatt annet sted i Norge enn en kystkommune eller nabokommune til kystkommune. Det er også uheldig at en norsk fartøyfører som er bosatt i et annet land enn i EØS-området eller Norden er utelukket fra å kunne være fartøyfører på et norsk fiskefartøy. Det understrekes her at fiskebåtrederiene har en sterk egeninteresse i å ansette kvalifiserte fartøyførere.

Krav om aktiv fisker som majoritetseier med faktisk kontroll

Norges Fiskarlag er enig med Fiskeri- og kystdepartementet i at en fiskereid flåte er et bærende prinsipp i norsk fiskeripolitikk, og at dette prinsippet som er nedfelt i deltakerloven § 6 må videreføres. Fiskarlaget er videre enig med departementet i at lovens prinsipper og formål bør kunne oppnås uten å forhøye dagens krav om at aktive fiskere må eie mer enn 50 % av et selskap eller en sammenslutning for å få ervervstillatelse.

Norges Fiskarlag mener i forlengelsen av nevnte konklusjon at det er nødvendig med en grundig gjennomgang av dagens eierskapsbestemmelser i deltakerloven. Dette da utviklingen går mot færre og større enheter, bruk av dispensasjoner fra hovedregelen om fiskereid flåte, bruk av leveringsplikt samt utfordringer knyttet til gjennomføringer av generasjonsskifter.

Distriktsmessige hensyn som avslagsgrunn

Fiskeri- og kystdepartementet viser til at deltakerloven § 7 første ledd bokstav a åpner for at søknad om ervervstillatelse kan avslås selv om vilkårene for øvrig er oppfylt, dersom innvilgelse ikke er ønskelig ut fra hensynet til fiskeflåtens distriktsmessige fordeling, hensyn til ressursgrunnlaget eller lovens formål for øvrig. Tilsvarende gjelder for spesielle tillatelser (konsesjoner), jf. deltakerloven § 12. Departementet viser til at bestemmelsen åpner for at det kan tas ulike politiske hensyn ved behandling av søknader om ervervstillatelse og konsesjon, uavhengig av lovens alminnelige vilkår for

deltakelse i fisket, og den gir rom for en vid skjønnsutøvelse. Fiskeri- og kystdepartementet viser samtidig til at det er utarbeidet instruks for når denne bestemmelsen bør/skal benyttes som avslagsgrunn, og det har utviklet seg en praksis knyttet opp mot dette.

Departementet viser ellers til at når det gjelder konvensjonelle havfiskefartøy og kystfartøy med adgang til å delta i lukket gruppe i det konvensjonelle fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N, er salg over fylkesgrense mv. regulert i andre bestemmelser.

Departementet foreslår at det tas inn en bestemmelse i deltakerloven § 7 første ledd bokstav a som åpner for at det kan gis forskrift med nærmere regler om når ervervstillatelse kan avslås ut fra hensynet til fiskeflåtens distriktsmessige fordeling, hensyn til ressursgrunnlaget eller lovens formål for øvrig. Tilsvarende vil gjelde for spesielle tillatelser gjennom henvisningen fra lovens § 12.

Norges Fiskarlag deler Fiskeri- og kystdepartementets vurdering av at dagens bestemmelse i deltakerloven i for stor grad åpner for avslag i saker hvor lovens vilkår ellers er oppfylt, og at bestemmelsens svært skjønnsmessige karakter skaper unødig usikkerhet for næringsaktørene. Fiskarlaget er derfor enig i at det kan være fornuftig å fastsette forskrift som nærmere angir hva som skal kunne begrunne et avslag, og da fortrinnsvis når distriktsmessige hensyn kan begrunne avslag. Norges Fiskarlag er videre av den oppfatning at fylkesbindingene ved kjøp og salg av kystfartøy og konvensjonelle havfiskefartøy i torskesektoren må oppheves.

Støtte til kondemnering som avslagsgrunn

Departementet foreslår at deltakerloven § 7 første ledd bokstav b endres ved at det tas med et tillegg om at ervervstillatelse også kan avslås dersom fartøyet tidligere er tatt ut av fisket i medhold av en kondemnerings- eller strukturordning som har til formål å tilpasse fartøymassen til ressursgrunnlaget.

Norges Fiskarlag støtter departementets forslag.

Banker og andre kredittinstitusjoner med utenlandske eiere

Forskrift av 28. september 2007 nr. 1091 om behandling av fisketillatelser ved konkurs, tvangssalg mv, gitt med hjemmel i Deltakerloven § 7 tredje ledd åpner bl.a. for at banker og andre kredittinstitusjoner i enkelte tilfeller midlertidig kan overta fartøyets fisketillatelser i forbindelse med tvangssalg og konkurs. Disse forskriftsbestemmelsene innebærer formelt sett et unntak fra aktivitetskravet i deltakerloven § 6.

Utviklingen mot at stadig flere utenlandske selskaper driver finansieringsvirksomhet i Norge, tilsier etter departementets mening at loven bør gi klarere uttrykk for at nasjonalitetskravet i deltakerloven § 5 ikke er til hinder for at disse midlertidig kan overta fiskefartøy med tilhørende fisketillatelser i forbindelse med konkurs og tvangssalg. Fiskeri- og kystdepartementet foreslår derfor at det i deltakerloven § 7 tredje ledd tas inn en setning hvor det heter at alle foretak som er omfattet av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) § 1-4 første ledd, og som har rett til å drive finansieringsvirksomhet i Norge, skal ha samme rett til ervervstillatelse ved tvangssalg og konkurs, uten hensyn til nasjonalitetskravet i loven § 5. Endringsforslaget er ikke ment å ha materiell betydning.

Norges Fiskarlag er skeptisk til forslaget og mener det er behov for en nærmere redegjørelse av konsekvensen av forslaget.

Tilbakekall av ervervstillatelse, § 11

Norges Fiskarlag kan ikke se noe behov for å innføre eller opprettholde et absolutt krav om tilbakekall av ervervstillatelse ved brudd på bestemmelsene om bosted for mannskap og fartøyfører og er enig i at det vil være tilstrekkelig at eventuell tilbakekall er opp til forvaltningens skjønn innenfor rammen av § 11 annet ledd. Norges Fiskarlag mener generelt at tilbakekall av ervervstillatelse bare unntaksvis må benyttes, og utelukkende ved gjentatt grove overtredelser av regelverket. Fiskarlaget mener ikke at en overtredelse av bostedskravet innebærer en slik alvorlig overtredelse.

Krav om spesiell tillatelse til enkelte former for fiske og fangst, § 12

Departementet foreslår at det gjøres endringer i loven slik at kravet om spesiell tillatelse ikke lenger knyttes opp mot redskapstyper, men heller mer generelt mot havfiskeflåten som sådan. Departementets forslag innebærer at begrepet "havfiskefartøy" blir introdusert i lovens ordlyd. Forslaget anføres å ville gi forvaltningen større fleksibilitet med hensyn til utformingen av konsesjonsgruppene, samtidig som lovens ordlyd bedre vil reflektere at det er havfiskeflåtens fiske, og i mindre grad redskapsbruken, som det er behov for å undergi en konsesjonsordning. Departementet understreker at forslaget ikke på noen måte vil være til hinder for at gjeldende konsesjonsordninger, herunder gruppeinndelinger, videreføres slik som de er. Departementet ønsker ikke at loven definerer begrepet "havfiskefartøy" nærmere. Dette fordi begrepet "havfiskefartøy" vil ha en dynamisk karakter.

Norges Fiskarlag er i utgangspunktet positiv til forslaget og ser endringsforslaget fra Fiskeri- og kystdepartementet både som et ledd i arbeidet med å legge til rette for større fleksibilitet i redskapsbruken i fremtiden og som et tiltak som kan redusere bunkersforbruket i fiskeflåten. Fiskarlaget ønsker likevel at forslaget drøftes nærmere i et lovutvalg slik at konsekvensene av forslaget tydeligere kan synliggjøres.

Årlige adgangsvilkår i enkelte fiskerier, § 21

Deltakerloven § 21 gir departementet adgang til for ett år av gangen å fastsette begrensninger i deltakelsen i fiskerier hvor det ikke kreves spesiell tillatelse (konsesjon). Ordningen med årlige adgangsbegrensninger er således primært aktuell for kystfiskeflåten, men gjelder også for den konvensjonelle havfiskeflåten.

Fiskeri- og kystdepartementet viser til at adgangsbegrensninger har vært i bruk lenge, men at det først var med adgangsbegrensningen av torskefisket nord for 62 grader nord i 1990 at dette ble et virkemiddel for en større fartøymasse. I 2008 er antallet adgangsbegrensninger økt til 10 fiskerier. Blant disse 10 fiskeriene finner vi alle de kommersielt viktige fiskeriene i kystfiskeflåten. I tillegg er den konvensjonelle havfiskeflåtens fiske etter torsk, hyse, sei, brosme, lange, blåkveite, uer og steinbit adgangsregulert.

Fiskeri- og kystdepartementet viser til at hovedformålet med de årlige begrensningene i deltakelsen er å hindre kapasitetsoppbygging i de aktuelle fiskeriene, og sammen med strukturordningene tilpasse fiskeflåtens fangstkapasitet til ressursgrunnlaget for derigjennom å legge til rette for lønnsomhet og verdiskapning i næringen. I og med at de årlige begrensningene med tiden har utviklet seg til å omfatte en rekke viktige fiskerier, og i hovedsak videreføres år for år, har de blitt et meget sentralt virkemiddel i norsk fiskeripolitikk. Fiskeri- og kystdepartementet mener at det på denne bakgrunn er lite aktuelt å avvike lovens ordning med adgangsbegrensninger, og heller ikke å foreta betydelige lempninger i adgangsvilkårene.

Fiskeri- og kystdepartementet reiser så spørsmålet om det bør åpnes for at adgangsvilkårene kan gis med lengre varighet enn bare ett år om gangen. I forarbeidene er nevnt som en mulighet å innføre konsesjonsordninger uten forhåndsfastsatt tidsbegrensning. En annen mulighet er å fortsette med dagens adgangsbegrensninger, men la dem gjelde for mer enn ett år om gangen. Departementet viser til at fastsettelse av adgangsvilkårene for ett år om gangen kan skape en viss dynamikk i adgangsbegrensningene, ved at forvaltningen har en oppfordring til årlig å gjennomgå vilkårene og eventuelt justere dem hvis behov gjør seg gjeldende. Dette poenget bør imidlertid ikke overvurderes da adgangsvilkårene i hovedsak videreføres fra år til år.

Fiskeri- og kystdepartementet konstaterer at det er mange fordeler ved å åpne for at deltakeradganger gis lengre varighet enn ett år. På den annen side viser departementet til at det likevel vil være mulig å ivareta behovene for stabile rammevilkår for næringen, og for at større endringer gjennomføres i egne prosesser med ordinære høringer, innenfor rammene av årlige deltakeradganger. Fiskeri- og kystdepartementet konkluderer med at det alt i alt ikke synes å være behov for å gjøre endringer i deltakerlovens bestemmelse om årlige adgangsbegrensninger.

Norges Fiskarlag mener at det er en viktig og prinsipiell drøftelse hvorvidt de årlige deltakeradgangene fortsatt skal være årlige, om de skal gis med lengre varighet eller omdannes til konsesjoner. Konsekvensene av de ulike valg er sentrale for det valg som skal foretas. Det er flere forhold som kan trekke i retning av at det også for kystflåten bør innføres konsesjoner, herunder forutberegneligheten for fiskerne og finansieringsinstitusjonene. Endringer i de årlige deltakerkriteriene som aktørene ikke på forhånd har mulighet til å tilpasse seg, er svært uheldig og kan med departementets tidligere oppfatning av jussen, medføre at adgangen bortfaller, jfr deltakerkriteriene for NVG-sild for 2005. Norges Fiskarlag finner imidlertid at slik saken pr. nå er utredet bør deltakerlovens bestemmelse om årlige adgangsbegrensninger videreføres. Det er imidlertid et klart behov for å utrede dette spørsmålet videre.

Særlig om straffereaksjoner

Fiskeridepartementet tar også opp ulike spørsmål knyttet til overtredelsesgebyr og tvangsmulkt, gjennomgang av deltakerlovens straffebestemmelse hvor kravet til subjektiv skyld opprettholdes slik det er i dag, hvilke bestemmelser i deltakerloven som skal være underlagt straff, synspunkter om regler om straff for medvirkning, forsøk samt øvrige fellesbestemmelser om straff.

Det foreslås videre å endre strafferammene i deltakerloven til bøter eller fengsel i ett år (dette er en skjerpelse da gjeldende deltakerlovens utgangspunkt ikke har fengselstraff unntatt ved såkalte skjerpene omstendigheter.) Departementet foreslår ved slike skjerpene omstendigheter hvor det i gjeldende lov åpnes for fengselstraff i inntil ett år, å øke denne til bøter eller fengsel i inntil tre år. Fiskeridepartementet foreslår også å åpne for straffeprosessuell inndragning ved overtredelse av deltakerlovens straffebestemmelse ved å innføre ny § 31a.

Norges Fiskarlag er uenig med departementet i de forslag de oppstiller på disse temaer. Det er Fiskarlagets oppfatning at fiskerne har blitt utsatt for unødvendige harde reaksjoner ved brudd på fiskeriregelverket og at mange av reaksjonene verken har hatt legitimitet og forståelse blant fiskerne samt at reaksjonene har fremstått som uforholdsmessig strenge sett i sammenheng med forseelsen.

Norges Fiskarlag viser videre til at samtlige overtredelser av fiskeriregelverket slik som deltakerloven, råfiskloven, havressursloven o.l har bestemmelser som regulerer reaksjoner ved overtredelser. Det er ikke uvanlig at når en skipper bryter en bestemmelse i en lov, så bryter han samtidig bestemmelser gitt med hjemmel i andre lover. For eksempel dersom et fartøy deltar i fiske uten at nødvendige tillatelser foreligger, så brytes både deltakerloven og kvotebestemmelsene i havressursloven. Det er Fiskarlagets klare oppfatning og krav at det er behov for en grundig og samlet gjennomgang av reaksjonene som kan gis ved brudd på fiskerilovgivningen.

Endringer i fiskeriforbudsloven

Fiskeri- og kystdepartementet har etter en gjennomgang av bestemmelsene i fiskeriforbudsloven kommet til at alle bestemmelsene med fordel enten kan oppheves eller flyttes til andre lover hvor de mer naturlig hører hjemme. Lovene det er aktuelt å flytte bestemmelser til er deltakerloven, havressursloven og soneloven. Fiskeri- og kystdepartementet mener at en slik flytting av de gjenværende bestemmelser i fiskeriforbudsloven til nevnte lover kan bidra til å gjøre disse lovene mer komplette, og bedre sammenhengen i fiskeriregelverket.

Departementet har imidlertid foreslått at noen få bestemmelser, fiskeriforbudet i § 3 første ledd og et unntak fra dette forbudet i § 6, blir værende igjen i fiskeriforbudsloven, fordi de etter departementets oppfatning ikke egner seg i andre lover enn soneloven.

Norges Fiskarlag konstaterer at det blir få materielle bestemmelser igjen i fiskeriforbudsloven, og mener at departementet bør bestrebe seg på å få opphevet hele loven.

Regelverket for omlasting

Både fiskeriforbudsloven, soneloven og havressursloven inneholder bestemmelser som regulerer omlasting. Etter *fiskeriforbudsloven* er omlasting mellom utenlandske fartøyer og fra norske til

utenlandske fartøyer forbudt i territorialfarvannet, jf fiskeriforbudsloven § 5. Det kan imidlertid dispenseres fra dette forbudet i nærmere bestemte tilfeller, jf § 5 tredje ledd, men denne dispensasjonsadgangen er snever. Etter *soneloven* § 3 første ledd er omlasting også forbudt i den økonomiske sonen. Imidlertid bestemmer soneloven § 3 annet ledd at forbudene i første ledd gjelder med mindre noe annet er fastsatt etter soneloven §§ 4 og 6. Etter sistnevnte bestemmelser er det gitt unntak fra omlastingsforbudet for fartøyer fra nærmere bestemte nasjoner. Det følger således av forskrifter med hjemmel i ovennevnte bestemmelser at utenlandske fartøyer som har lisens til å fiske i norske soner, kan omlaste fangst til fartøy fra medlemsstater i EU, Russland, Færøyene, Grønland, Island og Norge, samt fartøy fra NEAFC-samarbeidsland. Fiskeri- og kystdepartementet viser til at det gjelder tilsvarende regler for omlasting i territorialfarvannet ved Svalbard. Disse bestemmelsene er fastsatt med hjemmel i svalbardloven og saltvannsfiskeoven. I *havressursloven* § 37 første ledd er det gitt en hjemmel til å forby eller regulere omlasting når det er nødvendig av hensyn til ressurskontrollen.

Fiskeri- og kystdepartementet viser til at det faktum at utenlandske produksjonsfartøy ønsker å kjøpe fangst fra norske fiskefartøyer, og at en oppheving av forbudet om omlasting i territorialfarvannet vil kunne få konsekvenser. Departementet mener derfor at gode grunner taler for å opprettholde forbudet mot omlasting, tilvirkning og pakking i territorialfarvannet, kombinert med en dispensasjonshjemmel.

Fiskeri- og kystdepartementet skriver at dersom forbudet mot omlasting fra norske til utenlandske fartøyer skal opprettholdes av hensyn til landindustrien, taler sammenhengen i regelverket for at forbudet mot omlasting mellom utenlandske fartøy også opprettholdes. Det vil da fremdeles være behov for en dispensasjonsadgang.

Norges Fiskarlag støtter departementets vurdering på dette punkt. Hva angår dispensasjonsadgangen for norskfanget fisk bør den opprettholdes som i dag. Når det gjelder ordningen med utenlandskfanga fisk og muligheten for dispensasjon, mener Fiskarlaget at regelen i dag er for streng og kan liberaliseres.

Forbudet mot ilandføring, § 8

I henhold til § 8 bokstav a i fiskeriforbudsloven kan det fastsettes forbud mot ilandføring av fangst med fartøy som ikke er norsk når ilandføringen antas å ville motvirke stabile og gode pris- og avsetningsforhold ved førstehåndsomsetningen eller den videre eksport.

Fiskeri- og kystdepartementet reiser spørsmål ved om hjemmelen til å forby ilandføring dersom det kan motvirke stabile og gode pris og avsetningsforhold i førstehåndsomsetningen skal oppheves. Bestemmelsen har vært lite brukt. Departementet mener etter en vurdering at det ikke synes å være behov for å kunne iverksette tiltak i forhold til landing av utenlandske fangster.

Norges Fiskarlag ser at det er argumenter for å oppheve bestemmelsen. Imidlertid mener Fiskarlaget at så lenge det foreligger en hjemmel til å regulere norske fiskere med utgangspunkt i markedshensyn, så må det også foreligge en hjemmel til å nekte landinger fra utenlandske fartøyer. Norges Fiskarlag går derfor inn for å beholde bestemmelsen som gir adgang til å forby ilandføring av utenlandske fangster dersom slik ilandføring ville motvirke stabile pris- og avsetningsforhold ved førstehåndsomsetningen eller den videre omsetning og eksport.

Norges Fiskarlag støtter forslaget om å oppheve hjemmelen i fiskeriforbudsloven § 8 tredje ledd til å gi forskrifter om at utenlandske fartøyer som skal levere fangst i Norge, skal gi oppgaver til norske myndigheter om fangst og fiskeriaktivitet utøvd i farvann utenfor norsk jurisdiksjon. Det vises til at myndighetenes behov for rapporteringer fra utenlandske fartøyer dekkes av ulike rapporterings hjemler i havressursloven og soneloven.”

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birger Jørgensen

Elling Lorentsen

Kopi til: Medlemslagene
Landsstyrets medlemmer
Fiskeridirektoratet